

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ



ACCOUNTING AND TAXATION

Свиноус Іван, Гаврик Олеся, Рудич Оксана, Свиноус Надія. Зарубіжний досвід оподаткування сільськогосподарських товаровиробників – виклик для України в контексті продовольчого забезпечення населення. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Випуск 3-4. С. 7-15.

DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2022.03-04.007>

УДК 336.226.142.4:005.575-027.63:338.439

JEL: E62, H20, Q18

Свиноус Іван

д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: isvinous@ukr.net

ORCID: 0000-0002-0346-1596

Гаврик Олеся

к.е.н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

ORCID: 0000-0001-9816-0253

Рудич Оксана

к.е.н., доцент
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
м. Біла Церква, Україна

E-mail: 8282@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4594-2590

Свиноус Надія

Доктор філософії в галузі менеджменту, асистент
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: Svnadia94@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3640-0519

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ТОВАРОВИРОБНИКІВ – ВИКЛИК ДЛЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ**

Анотація

Вступ. До вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ) обсяги та напрями фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників визначалися пріоритетами державної аграрної політики та фінансовими можливостями державного бюджету. Умови членства у СОТ роблять актуальним розгляд питань зниження рівня оподаткування сільському господарстві у аспекті базових угод, принципів, і правил міжнародної організації.

Методи. Для вирішення поставлених задач використано такі методи пізнання економічних явищ та процесів: гносеологічного аналізу (конвент-аналізу), теоретичного узагальнення, синтезу, індукції та дедукції, структурно-логічного аналізу, порівняння.

Результати. На основі узагальнення світового досвіду щодо оподаткування діяльності сільськогосподарських товаровиробників запропоновані заходи щодо фіскального стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу, що одним з інструментів відтворення потенційної родючості сільськогосподарських угідь нами розглядається використання коригувальних коефіцієнтів при розрахунку земельного податку та податку 4-ї групи платників. Із цією метою доцільно розробити систему коригувальних коефіцієнтів при розрахунку вартості сільськогосподарських угідь, для чого необхідно проводити (кожні 5 років) агрохімічну паспортизацію угідь, як складову сільськогосподарського перепису. В основу розрахунку коригувального коефіцієнта доцільно взяти величини бальності сільськогосподарських угідь на початок і кінець звітного періоду та помножити їх на величину нормативної грошової оцінки, що склалася в регіоні, на основі чого буде визначено вартість угідь, яка слугуватиме основою для розрахунку земельного податку й орендної плати. Дію даного показника доцільно передбачити на п'ятирічний період.

Перспективи. Фінансування повоєнної відбудови країни буде здійснюватися за рахунок суб'єктів підприємницької діяльності в сфері агро бізнесу, які функціонують без державної підтримки. В зв'язку з цим необхідно використати зарубіжний досвід стимулюючого податкового впливу на їх діяльність, особливо малих сільськогосподарських підприємств, зокрема продовження дії спрощеної системи оподаткування.

Ключові слова: податки, екологія, сільськогосподарські товаровиробники, продовольче забезпечення, якість продуктів харчування.

Вступ.

До вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ) обсяги та напрями фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників визначалися пріоритетами державної аграрної політики та фінансовими можливостями державного бюджету. Умови членства у СОТ роблять актуальним розгляд питань зниження рівня оподаткування сільському господарстві у аспекті базових угод, принципів, і правил міжнародної організації.

Оскільки за правилами СОТ податкові пільги не розглядаються як субсидії, не включаються до «жовтого кошика» і, відповідно, не підлягають скороченню, необхідно удосконалення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників для створення сприятливих умов (податкових преференцій) їх діяльності та розвитку. Повчальним є досвід зарубіжних країн, у яких сільське господарство віднесено до стратегічних пріоритетних галузей економіки. Держава створює стабільні умови (соціальні, правові, економічні) підтримки аграрного сектора.

Значну частку доходів сільськогосподарських товаровиробників сформовано з допомогою державних джерел фінансування. Це не лише вирішує проблеми забезпечення якісними продуктами харчування, а й сприяє розширенню експортних можливостей сільськогосподарської продукції за збереження власної продовольчої безпеки.

Успішному функціонуванню сільського господарства сприяє сприятливий фіскальний режим, що характеризується мінімальним податковим навантаженням. При цьому, у розвинених країн ця діяльність підлягає оподаткуванню нарівні з іншими секторами економіки. Але сільськогосподарські товаровиробники мають право отримання певних податкових преференцій, діє особливий режим оподаткування, пов'язані з специфічними особливостями виробництва: сезонністю, залежністю від погодного чинника, переважанням малих сімейних виробників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблеми, пов'язані з оподаткуванням сільськогосподарських підприємств в Україні, досліджували такі фахівці, як С. В. Балко, А. В. Босенко, К. Е. Кисляк, Л. С. Кравчук, Н. М. Малініна, Є. А. Опря, С. О. Осадчий, В. П. Синчак, Л. В. Синявська. Проте, швидкоплинні зміни в зовнішньому

середовищі функціонування господарств корпоративного сектору аграрної економіки вимагають невідкладних заходів по адаптації зарубіжного досвіду оподаткування сільськогосподарських підприємств до вітчизняних реалій.

Методологія дослідження.

Для вирішення поставлених задач використано такі методи пізнання економічних явищ та процесів: гносеологічного аналізу (конвент-аналізу), теоретичного узагальнення, синтезу, індукції та дедукції, структурно-логічного аналізу, порівняння.

Мета.

На основі узагальнення досвіду провідних країн світу щодо запропонувати практичні рекомендації до стимулювання нарощення виробництва сільськогосподарської продукції за рахунок фіскального механізму.

Результати.

Після вступу України до Світової організації торгівлі змінилися правила державної фінансової підтримки, що загострило ситуацію з конкурентоспроможністю вітчизняної сільгосппродукції, як на зовнішньому так і в внутрішньому ринках агропродовольства.

Для виявлення причин неефективного застосування інструментів податкового стимулювання потрібна систематизація та інвентаризація податкових пільг і преференцій, що діють, а також оптимізація рівня податкового навантаження на суб'єкти господарювання в сфері агробізнесу з точки зору довгострокової стратегії розвитку держави.

Система оподаткування розвинених країн, зокрема сільськогосподарських товаровиробників, складалася переважно у післявоєнний період. У цей момент бралось до уваги низка важливих характеристик галузі післявоєнного періоду: досить високу питому вагу сектора у ВВП та структурі зайнятості країни, необхідність підтримки та вирівнювання доходів у сільському господарстві з іншими галузями економіки, забезпечення сталого постачання населення продуктами харчування, переважання малих виробничих одиниць. Починаючи з кінця 1980-х років майже у всіх розвинених країнах пройшли податкові реформи, які покликані адаптувати податкове законодавство до сучасного рівня економічного розвитку цих держав. Вони торкнулися і аграрного сектору.

Так, у більшості розвинених країн було значно знижено ставки оподаткування за прямими податками. Високі мінімальні ставки прибуткового податку, особливо у сільському господарстві, не стимулювали зростання виробництва та заохочували тіньовий обіг [1]. Зниження податкових ставок збільшило базу оподаткування і дещо підвищило податкові надходження від сільського господарства.

У багатьох країнах розвиток аграрний сектор є національним пріоритетом. Уряди держав змушені здійснювати цілеспрямовану політику перерозподілу фінансових ресурсів на користь виробництва продукції сільського господарства шляхом податкового регулювання та активної політики прямої бюджетної підтримки субсидування.

Експерти ОЕСР зазначають, що рівень державної підтримки виробників у 2019 р. зріс, дотримуючись довгострокового тренду: в середньому в 47 країнах близько однієї шостої від валового доходу фермерських господарств надходить у результаті реалізації державної політики, спрямованої на підтримку сільськогосподарських товаровиробників. Однак у довгостроковій перспективі рівень підтримки фермерських господарств знижується: у 1995-1997 роках він становив 21%, а середній показник у 2011-2019 роках становив близько 16%.

Рівень підтримки фермерських господарств у Північній Америці знизився з 12% до 9% за останні 15 років. У Європі (включно з Туреччиною та Ізраїлем) він знизився з 34 до 20%. У Кореї та Японії рівень підтримки високий, але поступово знижується; у Китаї та Індонезії він низький, але збільшується. Тенденція менш зрозуміла в Казахстані, Україні та Україні, де середній рівень

підтримки був 11% у 1995–1997 роках. та 12% у 2010-2012 рр., проте у минулому періоді спостерігалися сильні коливання. Неоднорідність цілей державної та економічних можливостей для стабільної фінансової підтримки фермерів зумовлює увагу до розширення сфери податкового регулювання аграрного сектора [2].

Розглядаючи склад та функціональні можливості податкової інструментарію підтримки сільського господарства, необхідно враховувати структурні особливості податкових систем. За структурою податкових надходжень зарубіжні країни слід поділити на кілька груп. У першій групі, куди входять США, Данія, Люксембург, Фінляндія, Швеція, частка податків на доходи громадян та корпорацій є переважаючою. До другої групи, де найбільшу частину податкових надходжень складають соціальні платежі, можна віднести Австрію, Німеччину, Нідерланди та Францію. У третій групі країн переважна частина податкових надходжень забезпечується за рахунок непрямих податків на товари та послуги, що є характерним для Греції, Ісландії та Португалії. До найчисельнішої, четвертої групи, входять інші країни, в яких жоден з видів податкових надходжень не переважає: Бельгія, Ірландія, Італія, Іспанія, Норвегія, Великобританія, Фінляндія та Швейцарія.

Проте відзначимо істотну різницю: у України більшість податків з доходу і соціальних платежів вноситься юридичними особами, тоді як США і Західної Європи, навпаки, фізичними особами [3]. Податки на майно забезпечують у середньому близько 4,3% податкових надходжень консолідованого бюджету у Європі, хоча у окремих країнах (Люксембург, Ісландія, Швейцарія, Великобританія) ці надходження значніші (від 7,2 до 10,5%). У США частка майнових податків найвища – 11,2%. Порівняльний аналіз ефективності податкових систем різних держав може бути проведений на основі оцінки та зіставлення величини загального податкового навантаження, обчисленої як сума сплачених до бюджету податків, віднесена до величини ВВП і виражена у відсотках, яка в Україні помітно нижча за рівень Данії, Швеції та Франції, приблизно на одному рівні з Японією і США, і вище, ніж у економіках, що бурхливо розвиваються (Індія) [4].

Цей факт може бути свідченням того, що уряди нашої держави, розробляючи заходи податкової політики, дотримуються помірних дій у регулюванні економіки, спираючись багато в чому на досвід розвинутих держав, що може бути не зовсім коректно, враховуючи необхідність збільшення темпів економічного зростання економіки України, що стимулюючи інноваційне та технологічне зростання, потреби у залученні приватних інвестицій, не можливих без застосування методів податкового регулювання.

Для розробки ефективної податкової політики підтримки розвитку аграрного сектору та її реалізації необхідно посилити стимулюючу роль податків на діяльність суб'єктів господарювання в сфері агробізнесу, модернізувати податкові преференції та пільги з метою залучення інвестицій в аграрний сектор України. Так, в більшості країн світу по відношенню до сільськогосподарських товаровиробників застосовують знижені ставки прямих податків. Можливість регулювання умов господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, а також низький рівень доходів агропродовольства визначають вагомий роль участі держави у розвитку оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в сфері виробництва сільськогосподарської продукції [5].

Аналіз показує, що практично у всіх країнах прибутковий податок (ПДФО) та корпоративний податок (податок на прибуток) відносяться до національних податків. Інші податки можуть відноситися і до національного, і до місцевого рівнів: значною мірою це визначається історичними факторами, традиціями даної конкретної країни, станом місцевих бюджетів та обсягом трансфертів, які одержують із центру, правом місцевої влади на законодавчу ініціативу.

У США та Канаді аналогічні податки існують і на регіональному та місцевому рівнях, хоча місцеві ставки суттєво знижено порівняно з федеральними ставками оподаткування. ПДВ також є національним податком у країнах, що його застосовують; у США та Канаді, де аналогом ПДВ є податок з продажу, він відноситься до місцевих податків (у України ПДВ - загальнодержавний податок).

Ставки прибуткового податку, встановлені для сільськогосподарських підприємств нижчі за

середніх по економіці. Проте характер пільг, що надаються, з цього податку в низці країн свідчить про наявність чіткої тенденції стимулювання фермерства та сімейних виробників агропродовольства в світовій практиці оподаткування.

Так, у Франції держава активно використовує її для проведення соціальної політики (стимулювання сімейного бізнесу, надання допомоги незаможним тощо), надання податкових пільг малим виробникам з низьким рівнем доходу. У сільському господарстві Франції діють три режими оподаткування залежно від рівня доходу сільгоспвиробників: професійний (пріоритет касового методу), комерційний (обов'язковий метод нарахувань з урахуванням отриманих авансів) та сільськогосподарський (використовується касовий метод та особливі умови, що враховують специфіку сільського господарства).

У США, на відміну від інших країн, прибутковий податок відноситься не лише до федеральних податків - подібний податок стягується на рівні штатів і на місцевому рівні. При цьому, якщо ставки федерального податку єдині для всієї країни, то ставки прибуткового податку штатів та місцеві розрізняються та встановлюються відповідно до стану бюджетів та напрямків податкової політики на місцевому рівні.

У штаті Нью-Йорк, додатково до федерального податку встановлюється прибутковий податок, що дорівнює 5,5% за рівня доходу до 27 000 дол. на рік та 7,0% - понад 27 000 дол. на рік [6].

У США фермери не мають пільгової ставки прибуткового податку, вони сплачують аналогічну з іншими платниками податків ставку. Пільговий характер оподаткування (податковий «фаворитизм») у тому, що більшість фермерів має низький дохід проти доходами в несільськогосподарських галузях і, отже, сплачують прибутковий податок за мінімальною ставкою, прийнятій всім платників податків. Крім того, фермери мають право застосувати податкові знижки на величину вироблених витрат при впровадженні інновацій у рамках урядових програм, що реалізуються на рівні федерального уряду або урядів штатів, а також врахувати з витрат до 25% від оподаткованого прибутку пріоритетні інвестиції у ґрунто- та водоохоронні заходи, модернізацію виробничих і господарських будівель та інших. Беруть участь у аграрних держпрограмах селянам податкове законодавство дозволяє затримувати виплату податку суму збільшення капітальних вкладень до закінчення процесу інвестування.

У розвинених країнах прибутковий податок із фізичних осіб диференційований. У цьому сільськогосподарські виробники користуються додатковими податковими пільгами проти особами, зайнятими інших галузях економіки. Яскравою тенденцією податкового регулювання доходів сільськогосподарського виробництва, виробленої світовою практикою, виступають спеціальні режими оподаткування, що диференціюють умови стягування податків з урахуванням статусу платника податків та комбінації застосовуваних за певних умов податків. Так, податковим законодавством України встановлено фіксований податок 4 групи, що стягується за ставками, встановленими у відсотках від грошової оцінки залежно від виду сільськогосподарських угідь та звільняє його платників від сплати земельного податку за дотримання встановлених вимог до структури доходів від діяльності та за відсутності податкової заборгованості [7].

Багато держав при визначенні специфіки застосування корпоративних податків в аграрному секторі встановлюють розрахунковий метод визначення середнього прибутку за кілька років, який усереднює неоднорідність урожаїв, що дозволяє вирівнювати прибутковість сільськогосподарських товаровиробників. Так, французьке податкове законодавство встановлює правила пом'якшення коливань у доходах (фактор-система), що дозволяють або збільшувати або зменшувати податкові зобов'язання за трирічний період. Великобританія при оподаткуванні фермерів допускає розраховувати податок виходячи з половини загального показника оподаткованого прибутку для кожного з двох років: податкового періоду та попереднього року при обмеженні показником від 30% прибутку від року з кращим результатом.

Як міра згладжування коливань прибутковості в аграрному секторі також використовуються такі інструменти, як перенесення збитків поточного року на наступні періоди, альтернативні методи

визнання амортизації, варіювання строком сплати податку на доходи з правом відстрочок платежу.

Для податкової політики багатьох країн характерне повне звільнення доходів виробників аграрної продукції.

Як і в Україні, передбачені податкові пільги з ПДВ. Відмінна риса полягає в тому, що в їх рамках від оподаткування звільняється сільське господарство та рибальство. Особливістю є облік даних земельного кадастру, середніх показників вартості продукції, витрат виробництва, врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби при розрахунку суми доходу, що підлягає оподаткуванню. Щодо доходів, отриманих від використання земельних ділянок сільськогосподарськими товаровиробниками, встановлено знижені ставки (від 10 до 24%).

Сільськогосподарські кооперативи Франції не є платниками податку на прибуток. Якщо діяльність кооперативів виходить за рамки статуту і перевищує встановлений критерій доходів (20%) від цієї діяльності, кооперативи втрачають право на використання даної пільги. Земельний податок на забудовані ділянки, земельний податок на незабудовані ділянки, податок на житло та професійний податок у розмірі 50% від загальної ставки для сільськогосподарських кооперативів є основними доходами місцевого бюджету.

Серед податкових пільг для сільськогосподарських товаровиробників - відсутність податків на інвестиції щодо поліпшення земель (прокладання дренажу, влаштування зрошувальних систем, вапнування кислих ґрунтів, влаштування та ремонт огорожі, посадка лісових вітрозахисних смуг). Доходи сільськогосподарських товаровиробників, які підлягають оподаткуванню, зменшуються на величину цих інвестицій [8].

Витрати на поліпшення земель не включаються до їхньої вартості і, таким чином, не призводять до збільшення бази оподаткування. Однак у момент продажу землі, передачі її у спадок фіксується нова вартість землі з урахуванням витрат на покращення її якості. Під час продажу фермерського господарства оподатковуваний дохід колишнього фермера зменшується на 25%.

Всі сільськогосподарські товаровиробники, які купують будівельні матеріали для будівництва житла та фермерських будівель, у момент купівлі виплачують податок на товари та послуги у розмірі 15% вартості матеріалів. Також фермерам Канади надається право усереднювати дохід за п'ятирічний період з метою захисту фермерів від різких коливань доходів, властивих даній галузі. Сільськогосподарські товаровиробники можуть регулювати розподіл доходу за роками з метою оподаткування.

Ці та багато інших податкових та інших форм підтримки фермерів створили умови для продуктивної діяльності фермерських господарств. В даний час країна повністю забезпечена продовольством і навіть щорічно постачає за кордон продукцію понад 20 млрд. дол.

В Італії фермери в обов'язковому порядку повинні здійснювати соціальні виплати до фонду страхування з інвалідності та до фонду страхування з хвороб. Виплати до страхового фонду здійснюють також і наймані робітники. Соціальні платежі є обов'язковими для сільськогосподарських підприємців Італії. У Німеччині фермери не мають пільг із соціальних платежів.

У ЄС більшу частину виплат на соціальне страхування здійснює роботодавець, а в США та Великій Британії ці витрати між роботодавцем та працівниками діляться навпіл, стягуються від доходу та фонду заробітної плати. Крім того, податок стягується лише від частини фонду заробітної плати, що полегшує виплати.

Таким чином, склад і умови податкових регуляторів, що застосовуються різними державами, передбачає орієнтацію на реалізовані цілі державного регулювання аграрного сектора, що передбачає три основні орієнтири: підтримка ефективності (реалізується в США), соціально-екологічна модель (країни ЄС), соціально-орієнтована модель (країни СНД).

Окрім податків, сільськогосподарські виробники сплачують соціальні виплати. Така система дає їм право користуватися державною системою соціального страхування (на випадок хвороб, інвалідності, досягнення пенсійного віку та ін.). Фермери сплачують соціальні податки з доходу,

наймані робітники – із заробітної плати.

Висновки і перспективи.

Оцінка зарубіжного досвіду оподаткування у сфері сільськогосподарського виробництва є важливим науково-практичним завданням, оскільки застосування основних досягнень зарубіжної практики дозволить удосконалити російський механізм сплати податків у галузі, що розглядається. Аналіз особливостей оподаткування сільському господарстві розвинених країн дозволяє дійти невтішного висновку, що з застосовуваних підходів характерна конкретна мотивація. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників відрізняється пільговим характером, що проявляється у функціонуванні спеціальних податкових режимів та наявності податкових пільг. Податкову політику сільському господарстві розвинених країн властива чутливість до лобювання.

Податковими пільгами та преференціями користуються сільськогосподарські товаровиробники, які отримують менший дохід. У країнах сільськогосподарським виробництвом займаються переважно сімейні ферми, як і визначає специфіку застосування податкових пільг, які створюють умови їхнього розвитку, цим регулюючи різні аспекти сільськогосподарського виробництва.

Вважаємо, що одним з інструментів відтворення потенційної родючості сільськогосподарських угідь нами розглядається використання коригувальних коефіцієнтів при розрахунку земельного податку та податку 4-ї групи платників. Із цією метою доцільно розробити систему коригувальних коефіцієнтів при розрахунку вартості сільськогосподарських угідь, для чого необхідно проводити (кожні 5 років) агрохімічну паспортизацію угідь, як складову сільськогосподарського перепису. В основу розрахунку коригувального коефіцієнта доцільно взяти величини бальності сільськогосподарських угідь на початок і кінець звітної періоду та перемножити їх на величину нормативної грошової оцінки, що склалася в регіоні, на основі чого буде визначено вартість угідь, яка слугуватиме основою для розрахунку земельного податку й орендної плати. Дію даного показника доцільно передбачити на п'ятирічний період

Оскільки наша країна декларує себе, як «аграрна» та має наміри трансформуватися в аграрно-промислову, тож потрібно стимулювати розвиток експортноорієнтованого виробництва агропродовольства з метою формування відповідного фінансового підґрунтя для розвитку переробної промисловості, що забезпечить нарощення доданої вартості. Прикладом для наслідування є досвід Південної Кореї, яка із аграрної шляхом трансформації стала провідним промисловим виробником в світі.

Фінансування повоєнної відбудови країни на нашу думку буде здійснюватися за рахунок суб'єктів підприємницької діяльності в сфері агро бізнесу, які функціонують без державної підтримки. В зв'язку з цим необхідно використати зарубіжний досвід стимулюючого податкового впливу на їх діяльність, особливо малих сільськогосподарських підприємств, зокрема продовження дії спрощеної системи оподаткування.

Список використаних джерел

1. Бурковська А. В., Шкапоєд В. К. Сучасні особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Modern economics*. 2017. № 6. С. 24-30.
2. Сидоренко Р. В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 12(2). С. 173-176.
3. Чудак Л. А. Сучасні тенденції та проблеми оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 6. С. 146-157.
4. Палькевич Ю. С. Оподаткування сільськогосподарських підприємств як елемент системи їх державного фінансового регулювання. *Економіка: теорія та практика*. 2016. №1. С. 37-41.
5. Якубенко Ю. Л. Спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2015. № 1(1). С. 162-166.
6. Дідоборщ В. А. Проведення економічних досліджень стосовно оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2015. Вип. 15. С. 326-331.

7.Ціцька Н.Є. Брик Г.В. Вдосконалення оподаткування як основного інструмента організаційно-економічного механізму функціонування сільськогосподарських підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Вип. 9(1). С. 34-37.

8. Барабаш Л. В. Особливості механізму оподаткування сільськогосподарських підприємств України на сучасному етапі. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2019. Вип. 181(5). С. 165-170.

Статтю отримано: 17.10.2022 / Рецензування 08.12.2022 / Прийнято до друку: 30.12.2022

Ivan Svinous

Dr. Sc. (in Economics), Professor, Professor
Department of Accounting and Taxation
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: isvinous@ukr.net

ORCID: 0000-0002-0346-1596

Olesya Havryk

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

ORCID: 0000-0001-9816-0253

Oksana Rudych

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: 8282@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4594-2590

Nadiya Svinous

Ph.D. (in Economics), Assistant Lecturer
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: Svnadia94@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3640-0519

FOREIGN EXPERIENCE OF TAXATION OF AGRICULTURAL GOODS PRODUCERS – A CHALLENGE FOR UKRAINE IN THE CONTEXT OF FOOD SUPPLY OF THE POPULATION

Abstract

Introduction. Prior to Ukraine's accession to the World Trade Organization (WTO), the scope and directions of financial support for agricultural producers were determined by the priorities of the state agrarian policy and the financial capabilities of the state budget. The terms of membership in the WTO make it urgent to consider the issue of reducing the level of taxation for agriculture in the aspect of basic agreements, principles, and rules of the international organization.

Methods. The following methods of understanding economic phenomena and processes were used to solve the problems: epistemological analysis (convention analysis), theoretical generalization, synthesis, induction and deduction, structural and logical analysis, comparison.

The results. On the basis of the generalization of the world experience regarding the taxation of the activities of agricultural producers, measures are proposed for the fiscal stimulation of subjects of entrepreneurial activity in the field of agrarian business, that as one of the tools for reproducing the potential fertility of agricultural land, we are considering the use of adjustment coefficients when calculating the land tax and the tax of the 4th group of payers. For this purpose, it is expedient to develop a system of correction coefficients when calculating the value of agricultural land, for which it is

necessary to carry out (every 5 years) agrochemical certification of land as a component of the agricultural census. As a basis for the calculation of the correction coefficient, it is advisable to take the value of agricultural land at the beginning and end of the reporting period and multiply it by the value of the normative monetary assessment in the region, on the basis of which the value of the land will be determined, which will serve as the basis for calculating land tax and rent. It is advisable to predict the effect of this indicator for a five-year period.

Discussion. Financing of the country's post-war reconstruction will be carried out at the expense of agribusiness entities operating without state support. In this regard, it is necessary to use the foreign experience of stimulating tax influence on their activities, especially small agricultural enterprises, in particular, the extension of the simplified taxation system.

Keywords: taxes, ecology, agricultural producers, food security, food quality.

References

1. Burkovska, A. V., Shkapoyed, V. K. (2017). Suchasni osoblyvosti opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv Ukrainy [Modern peculiarities of taxation of agricultural enterprises of Ukraine]. *Modern economics*, 6, 24-30. [in Ukr.]
2. Sydorenko, R. V. (2016). Opodatkuвання diyalnosti sil'skohospodarskykh pidpryyemstv: suchasny stan ta perspektyvy [Taxation of agricultural enterprises: current state and prospects]. *Prychornomorski ekonomichni studiyi [Modern economics]*, 12, 173-176. [in Ukr.]
3. Chudak, L. A. (2017). Suchasni tendentsiyi ta problemy opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv Ukrainy [Modern trends and problems of taxation of agricultural enterprises of Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky [Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice]*, 6, 146-157. [in Ukr.]
4. Palkevych, Yu. S. (2016). Opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv yak element systemy yikh derzhavnoho finansovoho rehulyuvannya [Taxation of agricultural enterprises as an element of the system of their state financial regulation]. *Ekonomika: teoriya ta praktyka [Economics: theory and practice]*, 1, 37-41. [in Ukr.]
5. Yakubenko, Yu. L. (2015). Spetsialnyy rezhym opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv [Special regime of taxation of agricultural enterprises]. *Naukovyy visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya: Ekonomichni nauky [Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences]*, 1, 162-166. [in Ukr.]
6. Didoborshch, V. A. (2015). Provedennya ekonomichnykh doslidzhen stosovno opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv [Conducting economic research on taxation of agricultural enterprises]. *Teoriya ta praktyka sudovoyi ekspertyzy i kryminalistyky [Theory and practice of forensic examination and criminology]*, 15, 326-331. [in Ukr.]
7. Tsitska, N. Ye., Bryk H. V. (2019). Vdoskonalennya opodatkuвання yak osnovnoho instrumenta orhanizatsiyno-ekonomichnoho mekhanizmu funktsionuvannya sil'skohospodarskykh pidpryyemstv [Improvement of taxation as the main tool of the organizational and economic mechanism of the functioning of agricultural enterprises]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu [Actual problems of the development of the economy of the region]*, 9, 34-37. [in Ukr.]
8. Barabash, L. V. (2019). Osoblyvosti mekhanizmu opodatkuвання sil'skohospodarskykh pidpryyemstv Ukrainy na suchasnomu etapi [Peculiarities of the mechanism of taxation of agricultural enterprises of Ukraine at the modern stage]. *Naukovyy visnyk Natsional'noho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy. Ser.: Ekonomika, ahramyy menedzhment, biznes [Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. Ser.: Economics, agricultural management, business]*, 181, 165-170. [in Ukr.]

Received: 10.17.2022 / Review 12.08.2022 / Accepted 12.30.2022

